

Angaaende hollænderne paa Sprogø

Af Ernst Haderup

Aar bog for Historisk Samfund for Sorø Amt bragte i sin 18. aargang, 1930, p. 37 flg. en posthum artikel af H. C. Holst: Hollænderne paa Sprogø. Blandt de heri omtalte hollændere er Hieronymus Heinrichsen Eckleff som synes at have haft Sprogø i fæste fra ca. 1635 til engang mellem 1653 og 1674. I artiklen omtales 3 af Hieronymi børn: Christoffer, Hilleborg, og Dorte, ligesom det sandsynliggøres at Hieronymi (formodede: direkte) eftermand Oluf Knudsen (Eckleff)'s hustru Marie var en datter af Hieronymus. Af Oluf og Marie's børn nævner artiklen: Hieronymus dt. 1675, Marren dt. 1677, Christoffer dt. 1681, Anna dt. 1687, og Hilleborg dt. 1691. Sluttelig meddeler artiklen, at Oluf Knudsen og hans familie forlod Sprogø kort efter 1691 og flyttede til Bøtø paa Falster (hvor der i forvejen boede en del hollændere).

Nogle undersøgelser jeg har foretaget vedrørende en slægt som er opkaldt efter den lille ø Egholm lige nord for Agersø i Store Bælt, har bragt mig sporet af 2 oplysninger som det maaske kan have interesse at føje til ovennævnte artikel.

Hieronymus Heinrichsen Eckleff havde endnu en datter, muligvis hans ældste barn, nemlig Gedske som var f. ca. 1644 og som blev bgr. 14. 3. 1736 paa Agersø¹⁾). Hun var gift med fæsteren af den eneste gaard paa Egholm, Hans Olsen

¹⁾ Agersø kbg.: »Begravet 1736 14. marts Giedske Hieronymidaatter Echlov i Kirchen, 91 aar 8 mdr. 10 dg.«

Ernst Haderup

Egholm, f. o. 1643, bgr. 13. 2. 1722 paa Agersø¹⁾). De havde mindst 6 børn:

1. Mette Hansdatter Egholm, f. o. 1672, bgr. 31. 5. 1700 Agersø, gift Niels Hansen Præst som boede paa Agersø, med ham 3 børn.
2. Niels Hansen Egholm, f. o. 1677, bgr. 19. 9. 1728 Agersø; han overtog fæstet af Egholm efter faderens død; gift 3 gange²⁾, ialt 15 børn.
3. Johanne Hansdatter Egholm, f. o. 1680, bgr. 13. 4. 1738 Agersø, gift 25. 10. 1706 Agersø med Hans Mortensen, dt. 15. 11. 1684 Agersø, bgr. 8. 2. 1749 Agersø; 5 børn.
4. Karen Hansdatter Egholm, dt. 11. 5. 1684 Agersø, levede 1748 paa Agersø, gift 14. 4. 1721 Agersø med Hans Hansen (i kbg. »Liden Hans«) som 1748 levede paa Agersø; 9 børn.
5. Oluf Hansen Egholm, dt. 24. 1. 1687 Agersø, + 7. 12. 1748 Korsør, skipper og møller i Korsør, gift 2 gange, 1 søn som døde ung.
6. Dorothe Hansdatter Egholm, dt. 6. 9. 1692 Agersø, bgr. 4. 4. 1752 Agersø, gift 12. 6. 1714 Agersø med Hans Nielsen Fynboe, dt. 18. 12. 1685 Agersø, bgr. 4. 4. 1752 Agersø (samtidig med konen), gaardfæster paa Agersø; 10 børn.

¹⁾ Agersø kbg.: »13. feb. 1722 blev begravet Hans Olsen Egholm, 79, i Kirken strax ved Choret.«

²⁾ Niels Hansen egholm's enke Cecilie Jensdatter fik ikke lov at overtage fæstet af Egholm efter mandens død, idet gaarden blev fæstet til fogedens svigersøn. Hun førte i den anledning — forgæves — en meget langvarig sag mod godsejeren. Sagen er opbevaret i Landsarkivet for Sjælland m. v. i Sorø amts arkiv, 1 pk. Antvorskovs Korsør amter, dokumenter skifte- og overformynderivæsenet vedkommende, 1722—1759. Jfr. Axel Garboe: Agersø, Kbh. 1938, p. 40. I sagen findes bl. a. de originale skiftebreve efter Hans Olsen Egholm og Niels Olsen Egholm. I et brev af 19. 7. 1729 i pakken omtaler Cecilie »min Sal: Mands Eldgamle Moeder Giedsche Hieronymus Datters«. Gedske har medunderskrevet skiftet efter sin mand. Skifteprotokollen for Agersø og Omø (Agersøgaard gods) begynder først 1772.

Angaaende hollænderne paa Sprogø

Den anden oplysning vedrører Oluf Knudsen's efterslægt. Desværre har jeg ikke haft lejlighed til at undersøge hvilke spor Oluf Knudsen »Sproumand«s ophold i Bøtø maatte have sat sig i for eksempel Væggerløse kbg. som begynder ca. 1687. Men efter nedenstaaende at dømme har i hvert fald hans børn ikke saa forfærdelig længe været borte fra Store Bælt. Korsør skifteprotokol 1728—1749, fol. 527 indeholder:

Skifte efter Christen Olsen Sprogø — Anno 1745 20 dec. — forrige Borger og Skipper her udj Corsøer, Hans efterladte Enke Maren Willads Datter — hendes Mand som den 9de Maj sidstl. ved Døden var — imellem Enken — og den Afdødes efterlevende Arfvinger, som var: 1 Broderens afgangne Hieronimus Olsens Børn, nemlig Jacob Hieronimusen omtrent 30 aar gl., Ole Hieronimusen Skræder Svend 27 aar gl., Jens Hieronimusen 23 aar gl., Mette Hieronimus Datter Frue paa Bonderop 22 aar gl., Maria Hieronimus Datter 19 aar gl.; 2 Søsteren Maren Olsdatter, Jens Mathiesen i Odense, Hans Hustrue, 3 Anna Olsdatter, Gunder Olsen paa Sprogø, Hans Hustrue, 4 Hilleborg Ols Datter, Wilhelm Constabels Sal. Hustrues Børn Navnlige: Ole Wilhelmsen 24 Aar gammel, Wilhelm Wilhelmsen 15 Aar gl., Antonius Wilhelmsen 13 Aar gl. — Enkens Lauværgje Jens Mortensen Muurmester —¹⁾)

Det er næppe muligt at tvivle paa, at den afdøde Skipper Christen Olsen Sprogø af Korsør var identisk med den af H. C. Holst omtalte Christoffer Olsen Sproumand eller Eckleff; det ses ogsaa at Christen's søskende i skiftet nævnes med samme navne og i samme rækkefølge, som H. C. Holst

¹⁾ Den i skiftet nævnte Muurmester Jens Mortensen blev gift 2. gang i Korsør 2. 11. 1732 med Margrethe, ovennævnte Niels Hansen Egholm's ældste barn.

Ernst Haderup

---

nævnte Christoffer's søskende. En nøjere undersøgelse af kirkebøger og skifteprotokoller for Korsør m. v. vil formentlig kunne give afgørende bevis for identiteten. Det er værdt at lægge mærke til, at Oluf Knudsen's svigersøn Gunder Olsen boede paa Sprogø da skiftet foretoges; muligvis har ogsaa han haft øen i fæste og dermed haft pligt til at give husly og mad til de rejsende som blev tvungne til at gøre ophold der.